

PŘEDSTAVY BOHA

V Bibli, i v mnoha jiných duchovních knihách, je doporučováno nebo i zakazováno vytvářet si představu o Bohu, vytvářet si jeho obraz, podobu ba i pátrat po jeho jménu. Pohlížejme na taková slova jako na moudré doporučení. Boha nelze zobrazit v reálné podobě a ani definovat slovy (*není zde řeč o výtvarném zobrazení nebo uměleckém zpracování prožitku Boha*). Boha nelze poznat pouhým rozumem. Boha lze pouze procítit cestou pocitů, prožitků. Nelze mu ani připisovat žádné tvary, podoby, vlastnosti, zejména ne ty lidské. Byť v něm toto vše je. Ale On tímto vším ve své podstatě není. Nemá ani žádné jméno, byť jich má mnoho - těch, které mu dáváme jen my sami, protože to, co nemá jméno, je pro naši mysl většinou neuchopitelné.

Přesto si Boha po tisíciletí představujeme i zobrazujeme a připisujeme mu řadu vlastností. Od podoby realisticky zobrazeného dobrotivého starce na obláčku po obrazy abstraktní vyjádřené barvou či zvukem nebo pohybem v tanci nebo i v podobě matematických formulací.

Hledáme i jeho jméno a nalézáme mnohá. A někdy i ukrýváme před ostatními některá utajovaná domněle pravá boží jména a neodvažujeme se je ani napsat, ba ani vyslovit.

Pokud jde o jméno, rád bych přetlumočil jedno zajímavé vysvětlení z knihy Aramejský otčenáš (autor Neil Douglas-Klotz, 1990):

Všechny velké současné tradice Blízkého východu - židovská, křesťanská, islámská - pocházejí z téhož zdroje, téže země a pravděpodobně i téže řeči. Ve všech byl původně Bůh nazýván El nebo Al, což znamená "onen", "ten/ta/to" nebo "to, jež se samo jedinečně vyjadřuje ve všech věcech". Z tohoto slovního kořene se odvozují svatá jména Elat (starokananejsky), Elohim (hebrejsky), Alaha (aramejsky) a Alláh (arabsky).

Hledáme i tajné formule, pomocí nichž lze pootevřit tajemná dveře poznání a mnohdy tak nečiníme jen z touhy poznat rozměry duchovní, ale třeba i získat statky hmotné (k nim nakonec potažmo patří i světská sláva a touha po ní).

Tací jsme mi lidé. Přitahuje nás tajemství, mystično, ale i příslib čehosi nepředstavitelného, co existuje mimo nás, k čemu lze vzhlížet s nadějí či s obavou nebo s nadějí, bázni a obavou současně.

Uvědomuji si, že jsou dva hlavní přístupy k Bohu - první je častější:

1. Bůh mne má rád. Bůh nás neopustí... Bůh nás nenechá... Je to berlička, kterou jen tak nelze brát...
2. Bůh je v nás a my jsme v Bohu a vše je v našich rukách... Je to odpovědné a bez příkras. Pravda...

(V případě druhého přístupu k Bohu se nabízí zvažovat riziko, že bez bázně z Boha nebo bez morálních kvalit je tato varianta zneužitelná. Ale měl by zneužívající člověk bázeň z Boha? A zabýval by se vůbec takovými úvahami?)

Nechceme-li si nic nalhávat, nechceme-li přijímat věci tak, jak nám je někdo nabízí, ale chceme-li hledat Pravdu co nejpřímněji a nejčistěji, musíme hledat Pravdu bez ozdob, příkras a líbivých efektů. Musíme hledat nahou pravdu. Myslí a srdcem, srdcem a myslí - současně, v harmonii myslí a srdce.

Vzpomínám, jak jsme šli jednou lesní cestou do hor. Proti nám kráčela malá skupinka. Povšiml jsem si jednoho děvčete a uvědomil si její mohutné tělesné proporce a tvary a pocítil, že k ní zaujímám jakýsi postoj, soud. Jen tak - mimoděk. Když jsme se vzájemně přiblížili, zadívala se na nás a věnovala mi krásný a dlouhý úsměv z hloubi srdce a mile pravila "ahoj". Opětoval jsem úsměv a upřímný pozdrav s okamžitým hlubokým opětovným poznáním, že "souzení nám nepřísluší" a že "nejde o povrch, ale o podstatu". Opětovné poznání. Po kolikáté už, od té doby, co toto vím. Ano, tak to je. Opakujeme stále stejné chyby, ale uvědomujeme si je. Uvědomujeme si je dřív a dřívě a nakonec si chybu uvědomíme ještě dřívě, než ji učiníme a pak už se to asi ani takto formulovat nedá...

A pak mi opět došlo, jak je to s tou "nahou pravdou". Ona to není jen pravda bez šatů a příkras. Ona je to podstata vnímaná bez našich soudů, postojů, praktických náhledů a stanovisek - bez toho všeho, co vlastně vytváří naše ego. A vybavila se mi dávná slova pana Tomáše - "PRAVDA je stav bez EGA". Vždyť je to stále dokolečka, stále totéž a hlavně - tuze jednoduché...